

ВІДЗІВ

офіційного опонента - професора, д. т. н. Вагущенко Леоніда Леонідовича на дисертаційну роботу Бужбецького Ростислава Юрійовича „Вдосконалення методів попередження зіткнення суден з урахуванням особливостей їх взаємодії”, поданої на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук зі спеціальності 05.22.13 – Навігація та управління рухом

Актуальність теми дослідження.

Останнім часом все більша увага надається забезпеченню безпеки судноплавства, що сприяє зниженню вірогідності виникнення аварійних випадків.

В ситуації небезпечного зближення суден виникає взаємодія, завдяки якій сумісні дії суден по попередженню можливого зіткнення являються узгодженими.

Міжнародні правила попередження зіткнень суден (МППЗС-72) при виникненні загрози зіткнення суден визначають характер маневру їх розходження, враховуючи особливості ситуації небезпечного зближення.

Сьогодні питання формалізації взаємодії суден і координованості їх маневрів розходження мало досліджені, хоча проблема є актуальною і перспективною, оскільки її рішення дозволяє забезпечити вищий рівень безпеки розходження суден.

Слід зазначити, що тематика дисертаційної роботи пов'язана з темою держбюджетної НДР "Розробка методів забезпечення безаварійного плавання суден" (№ ДР 0111U001610), що також свідчить про її актуальність.

Все, зазначене вище, обумовлює актуальність і перспективність дисертаційного дослідження, тематика якої відповідає спеціальності 05.22.13 – навігація та управління рухом.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»	
КАНЦЕЛЯРІЯ	
Вхідний №	578
Надійшло	25.04.2016 20 р.

Коректне використання сучасних теоретичних методів та методологічне системне забезпечення проведеного наукового дослідження обґрунтовують одержані в дисертаційній роботі наукові положення, висновки та рекомендації.

Обґрунтованість наукових положень роботи також підтверджує розроблений в дисертації метод імітаційного моделювання взаємодії суден, передбаченої МППЗС-72, і перевірки узгодженості маневрів суден передбачених Правилами, який характеризується високим ступенем адекватності, так як враховує всі суттєві чинники.

Ступінь достовірності результатів дослідження та його новизна.

Належна ступінь достовірності результатів дисертаційного дослідження підтверджуються відповідністю одержаних в дисертації теоретичних рішень узагальненим математичним моделям та коректним використанням сучасних теоретичних та експериментальних методів наукових досліджень.

Дисертаційне дослідження має наукову значимість, яка полягає в тому, що отримано новий метод ідентифікації початкової ситуації небезпечного зближення суден, визначення її координованості маневрами суден і відповідних ухилень, який відрізняється урахуванням особливостей взаємодії суден в ситуації, що виникла, і дозволяє вибрати безпечний маневр.

В дисертаційній роботі вперше було отримано такі наукові результати:

- запропоновано метод формального опису взаємодій суден при небезпечному зближенні і виникненні загрози зіткнення;
- розроблено спосіб ідентифікації ситуацій небезпечного зближення передбачених МППЗС-72 і бінарної взаємодії, що реалізувалася;
- запропоновано метод оцінки координації бінарних взаємодій суден при небезпечному зближенні;
- одержані залежності зміни дистанції найкоротшого зближення тільки від зміни курсу судна, а також при одночасному повороті судна і цілі;
- розроблена формальна модель МППЗС-72 і визначена координуємість взаємодій, що регламентуються МППЗС-72.

Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях.

Основні результати і положення дисертаційної роботи в повній мірі відображені в опублікованих 5 наукових статтях у виданнях, що входять в перелік видань, встановлений ВАК України для публікування результатів дисертаційних досліджень, в 1 вітчизняній монографії, у зарубіжних наукових профільних виданнях — 1 монографія і 1 наукова стаття, а також в збірках матеріалів 3 конференцій, причому 4 роботи опубліковані Бужбецьким Р.Ю. самостійно без співавторів.

Отримані автором результати роботи пройшли апробацію на наукових форумах морського профілю і конференціях національного й міжнародного рівня, зокрема, в Одесі та Севастополі.

Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота відповідає вимогам ВАК України, як у відношенні рівня наукового дослідження, так і в частині її оформлення. Вона являється самостійною закінченою науково-дослідницькою роботою, виконаною на високому науковому рівні, що має елементи наукової новизни та практичної цінності.

Основні положення дисертаційної роботи відображені в авторефераті, в якому викладені наукова і практична значимість дисертаційної роботи, її наукові і експериментальні результати.

Важливість одержаних результатів для науки і практики.

Важливість одержаних результатів для науки і практики полягає в тому, що одержані в дисертації основні результати можуть бути використані розробниками в нових поколіннях САРП, дослідження можуть бути застосовані при створенні рекомендацій по розходженні суден, при розробці системи підтримки рішень судноводіїв, а також в процесі навчання і підвищення кваліфікації судноводіїв.

Зауваження по дисертаційній роботі.

По змісту дисертаційної роботи виникли наступні зауваження та запитання:

1. Слід було б порівняти розроблений спосіб ідентифікації ситуацій небезпечного зближення зі способами, запропонованими іншими авторами, і

відзначити переваги розробленої. Це торкається також і створеної формальної моделі МППЗС-72.

2. Чітко не пояснено, яким чином маневр розходження залежить від особливості взаємодії суден при небезпечному зближенні?

3. Залежність зміни дистанції найкоротшого зближення для випадку одночасної зміни курсу власним судном і ціллю одержані з використанням спрощених моделей руху цих суден. Бажано було б оцінити виникаючу при цьому погрішність в результатах розрахунку.

4. Слід було б дати чіткіше визначення поняття координації бінарних взаємодій?

5. У роботі велика увага надана імітаційному моделюванню ситуацій небезпечного зближення для підтвердження достовірності результатів дисертації. Бажано було б опробувати запропоновані методи і на судні реальних ситуаціях.

Висновок.

Незважаючи на вищезазначені запитання та зауваження, дисертаційна робота „Вдосконалення методів попередження зіткнення суден з урахуванням особливостей їх взаємодії” є завершеним науковим дослідженням, в якому отримані нові теоретичні та експериментальні результати, що направлені на підвищення безпеки мореплавання. Дисертація виконана на високому науковому рівні, має наукову новизну і практичну цінність, відповідає вимогам ВАК України, а її автор Бужбецький Ростислав Юрійович заслуговує присудження наукового ступеня кандидата технічних наук зі спеціальності 05.22.13 – Навігація та управління рухом.

Офіційний опонент,
професор, д. т. н.

Вагущенко Л.Л.

Підпис офіційного опонента професора, д. т. н. Вагущенко Л.Л. засвідчую.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради Д 41.006.01,
д. т. н., проф.

В.В. Нікольський